

Stockholmský program jako zásadní dokument Evropské unie pro oblast vnitřních věcí

Anotace: Cílem článku je obeznámení zejména odborné veřejnosti s obsahem hlavních bodů Stockholmského programu z prosince 2009. Jedná se o transkripci obsahu dokumentu s nezbytným komentářem. Do textu článku jsou zapracovány odkazy na příslušné politické a právní dokumenty nezbytné pro širší záběr při seznamování s jednotlivými instituty a oblastmi prostoru svobody, bezpečnosti a spravedlnosti.

Klíčová slova: Stockholmský program; prostor svobody, bezpečnosti a spravedlnosti; justice a vnitřní věci; Frontex; Europol; terorismus; základní práva; azyl; migrační politika.

Úvodem

Tento článek má za účel poskytnout přehlednou základní informaci k dané problematice a představuje určitou transkripci obsahu Stockholmského programu s nezbytným uvozujícím komentářem.

Na summitu ve dnech 10. – 11. prosince 2009 v Bruselu schválila Evropská rada dokument pod označením **Stockholmský program – otevřená a bezpečná Evropa, která slouží svým občanům a chrání je** (též „Program“ nebo „Dokument“).¹ Dokument organicky navazuje na předchozí rovněž víceletý tzv. Haagský program.²

Samotný Haagský program navázal na tzv. tamperecké dokumenty (agendu). Na zasedání Evropské rady v Tampere v roce 1999³ byl stanoven první víceletý politický rámec pro oblast spravedlnosti a vnitřních věcí. Během následujících pěti let byly položeny základy společné azylové a přistěhovalecké politiky, harmonizace hraničních kontrol a užší policejní a justiční spolupráce založené na vzájemné důvěře a uznávání. V tomto období došlo k teroristickým útokům v New Yorku (2001) a Madridu (2004), zvýšily se migrační toky a vzrostla hrozba organizované trestné činnosti. Vlivem těchto událostí se zvýšila potřeba Evropské unie („EU“ nebo „Unie“) mít stabilní politickou strategii k řešení přeshraničních problémů při plném zachování základních práv občanů. Prostřednictvím následného Haagského programu zamýšlela EU uskutečnit svou vizi v oblasti přístupu ke spravedlnosti, mezinárodní ochrany, migrace a hraničních kontrol, terorismu a organizované trestné činnosti, policejní a justiční spolupráce a vzájemného uznávání. Priority navazující na dosažené výsledky jsou stanoveny v nynějším Stockholmském programu.

Vypracování Stockholmského programu věnovala EU v úzké spolupráci s členskými státy mimořádnou pozornost. Klíčovým bodem tohoto programu pokrývajícího období od 2010 do 2014 v oblasti svobody, bezpečnosti a spravedlnosti je myšlenka, že Unie bude skutečným společenstvím občanů, kteří jsou si vědomi svých práv a povinností s tím, že centrálním tématem bude občanství EU. Evropská komise navrhla v této souvislosti k diskusi materiál publikovaný pod názvem Prostor svobody, bezpečnosti a spravedlnosti ve službách občanům (více svobody v bezpečném prostředí) z června 2009.⁴ Dalším důležitým

¹ Stockholmský program – otevřená a bezpečná Evropa, která slouží svým občanům a chrání je. Rada EU. Brusel 2. prosince 2009, 17024/09, JAI 896.

² Dokument Rady EU z 8. 12. 2004 (14292/04). Zpráva předsednictví – Brusel 4. a 5. listopadu 2004. Příloha I Haagský program : posílení svobody, bezpečnosti a spravedlnosti v Evropské unii (Úřední věstník EU, C 53 z 3.3.2005), s. 1 – 14.

³ Zasedání Evropské rady konané ve dnech 15. a 16. října v Tampere. Dále viz Akční plán Rady a Komise o nejlepších způsobech provádění ustanovení Amsterodamské smlouvy o vytvoření prostoru svobod, bezpečnosti a spravedlnosti. Text přijatý Radou pro justici a vnitřní věci dne 3. prosince 1998 (31999Y0123(01)).

⁴ Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě (KOM(2009) 262). Prostor svobody, bezpečnosti a spravedlnosti ve službách občanům. Brusel, 10. června 2009. Dále viz publikace Evropské komise: Prostor

dokumentem pro tyto účely byla zpráva tzv. Skupiny pro budoucnost z července 2008 pod označením Svoboda, bezpečnost a soukromí – evropské vnitřní věci v otevřeném světě.⁵

Stockholmský program představuje poměrně rozsáhlý text, zabývající se celkově širokou agendou. Má politický, nikoliv právní charakter, je aplikován od ledna 2010 na období pěti let. Je hodnocen jako „nejširší dokument svého druhu“, který na rozdíl od svých předchůdců přijatých v Tampere a Haagu pokrývá „celou oblast justice a vnitřních věci Unie“. Evropská rada opětovně zdůraznila význam a prioritu, kterou přikládá rozvoji prostoru svobody, bezpečnosti a spravedlnosti.⁶

V tomto programu, který plně reflektuje Lisabonskou smlouvu⁷ a fakticky ji prolounguje do politické a návazně i právní oblasti, jsou v souladu s článkem 68 Smlouvy o fungování Evropské unie („SFEU“)⁸ vymezeny strategické směry pro legislativní a operativní plánování v rámci prostoru svobody, bezpečnosti a spravedlnosti.⁹

Stockholmský program sestává ze sedmi ucelených částí (hlavních bodů) označených takto:

1. Evropa občanů v prostoru svobody, bezpečnosti a spravedlnosti.
2. Podpora práv občanů: Evropa práv.
3. Usnadnit život občanům: Evropa jako prostor práva a spravedlnosti.
4. Evropa jako ochránce.
5. Přístup k Evropě v globalizovaném světě.
6. Evropa jako prostor odpovědnosti, solidarity a partnerství v záležitostech migrace a azylu.
7. Evropa v globalizovaném světě – vnější rozměr svobody, bezpečnosti a spravedlnosti.

Dokument obsahuje výzvy Evropské rady pro Komisi, Radu, Evropský parlament nebo členské státy k přijetí specifikovaných opatření hlavně právních nebo ve formě hodnotících analýz. V programu je zvýrazněn význam vnějšího rozměru politiky EU, pokud jde o prostor svobody, bezpečnosti a spravedlnosti, a zdůrazněna nutnost výraznějšího a systematictějšího začlenění jednotlivých politik prostoru svobody, bezpečnosti a spravedlnosti do všeobecných politik Unie s poukazem na to, že právě tento aspekt má zásadní význam pro úspěšné provedení cílů tohoto programu. Vnitřní a vnější bezpečnost se totiž považují za neoddělitelné.

K jednotlivým částem Stockholmského programu

1. Evropa občanů v prostoru svobody, bezpečnosti a spravedlnosti

Unie by se měla v nadcházejících letech zaměřit na tyto **hlavní politické priority** (bod 1.1):

- *Podpora občanství a základních práv*: patří sem otázky „evropského občanství“, rozšiřování schengenského prostoru či zajištění základních práv.

svobody, bezpečnosti a práva ve službách občanům. Návrh komise pro roky 2010 – 2014 – Stockholmský program. Dostupné na: http://ec.europa.eu/justice_home/

⁵ Dokument Rady EU: Svoboda, bezpečnost a soukromí – evropské vnitřní věci v otevřeném světě – zpráva neformální poradní skupiny na vysoké úrovni pro budoucnost evropské politiky v oblasti vnitřních věcí („Skupina pro budoucnost“). (Rada EU, Brusel, 9. července 2008, 11657, JAI 373).

⁶ Podrobněji k tématu prostor svobody, bezpečnosti a spravedlnosti viz Pikna, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. Praha: Linde Praha, 2010, s. 126 – 169.

⁷ Lisabonská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství, podepsaná v Lisabonu dne 13. prosince 2007 (Úřední věstník EU C 306, 17.12.2007).

⁸ Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie (Úřední věstník EU, C 83/47, 30. 3. 2010).

⁹ Z důvodu přehlednosti a srozumitelnosti pro slovenského čtenáře je v tomto článku používán výraz „spravedlnost“ (prostor svobody, bezpečnosti a spravedlnosti) neboť angl. pojem *justice* se překládá do slovenštiny termínem *spravodlivosť*. Oficiální český překlad přitom používá pojem „právo“.

- *Evropa jako prostor práva a spravedlnosti*: jde o otázky týkající se překonání současné roztržitosti v evropském prostoru práva nebo odstranění překážek v uznávání právních aktů v jiných členských státech.
- *Evropa jako ochránce*: program počítá s vypracováním strategie vnitřní bezpečnosti zaměřeným na boj s organizovanou trestnou činností, terorismem a dalšími hrozbami zahrnující mj. oblast vymáhání práva či civilní ochranu.
- *Přístup k Evropě v globalizovaném světě*: týká se účelnějšího a účinnějšího přístupu k Evropě pro podnikatele, turisty, studenty, vědce, pracovníky a osoby, které potřebují mezinárodní ochranu, jakož i další osoby mající oprávněný zájem o vstup na území EU (viz integrovaná správa hranic a vízová politika).
- *Evropa jako prostor odpovědnosti, solidarity a partnerství v záležitostech migrace a azylu*: základem je zde Evropský pakt o přistěhovalectví a azylu¹⁰ s tím, že bude i nadále přikládán zásadní význam boji s nelegální migrací.
- *Úloha Evropy v globalizovaném světě – vnější rozměr*: půjde o zvýraznění snahy o větší začlenění jednotlivých politik prostoru svobody, bezpečnosti a spravedlnosti do všeobecných politik Unie.

Pro úspěšnou realizaci programu jsou považovány za nezbytné tyto nástroje (1.2): vzájemná důvěra, plné využívání stávajících institucionálních nástrojů, kvalitní právní předpisy, větší soudržnost rovněž mezi agenturami EU (Europol,¹¹ Eurojust,¹² Frontex,¹³ Evropská policejní akademie – Cepol,¹⁴ Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost se sídlem v Lisabonu,¹⁵ budoucí Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu a Agentura EU pro základní práva¹⁶), hodnocení provádění politik, odborná příprava (v zájmu podpory opravdové evropské kultury v oblasti justice a vymáhání práva, zvláště u profesí soudců, státních zástupců, soudních zaměstnanců, policejních a celních úředníků a pohraniční strážě). Důležitá role se přisuzuje Cepolu a Frontexu, dialogu s občanskou společností a dalším úsekům mezi které patří komunikace a účinné financování tohoto programu.

2. Podpora práv občanů: Evropa práv

Program počítá s urychleným přistoupením k Evropské úmluvě Rady Evropy o lidských právech,¹⁷ jak předpokládá Lisabonská smlouva. Je zdůrazněno, že právo volného pohybu na území EU je považováno za jednu ze základních svobod Unie, na nichž je EU založena. Za významný úspěch je považována schengenská spolupráce s tím, že podporu má další rozšiřování schengenského prostoru. Soužití v prostoru, který respektuje rozmanitost a ochraňuje nejzranitelnější osoby předpokládá provádět účinná opatření proti diskriminaci, rasismu, xenofobii, homofobii etc.

¹⁰ Evropský pakt o přistěhovalectví a azylu (Dokument Rady 13440/08).

¹¹ Rozhodnutí Rady ze dne 6. dubna 2009 o zřízení Evropského policejního úřadu (Europol) (2009/371/SVV).

¹² Rozhodnutí Rady ze dne 28. února 2002 o zřízení Evropské jednotky pro soudní spolupráci (Eurojust) za účelem posílení boje proti závažné trestné činnosti (2002/187/SVV). Rozhodnutí bylo pozměněno rozhodnutím Rady č. 2003/659/SVV ze dne 18. června 2003 (32003D0659).

¹³ Nařízení Rady (ES) č. 2007/2004 ze dne 26. října 2004 o zřízení Evropské agentury pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států Evropské unie (32004R2007).

¹⁴ Council Decision 2005/681/JHA of 20 September 2005 establishing the European Police College (CEPOL) and repealing Decision 2000/820/JHA.

¹⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1920/2006 ze dne 12. prosince 2006 o Evropském monitorovacím centru pro drogy a drogovou závislost (přepřevzaté znění).

¹⁶ Council Regulation (EC) No 168/2007 of 15 February 2007 establishing a European Union Agency for Fundamental Rights, (OJ L 53, 22.2.2007).

¹⁷ Text viz sdělení FMZV č. 209/1992 Sb.

včetně práv dítěte. Mezi zranitelné skupiny jsou považovány zejména romské komunity nebo skupiny, které se nacházejí ve zvlášť kritických situacích, jako například ženy, které se staly „oběťmi násilí nebo mrzačení pohlavních orgánů“.

Ochrana práv osob podezřelých a obviněných v trestním řízení je považována za základní hodnotu Unie s tím, že tzv. cestovní mapa pro posílení procesních práv podezřelých a obviněných osob v trestním řízení se stává součástí Stockholmského programu.

Soukromí jednotlivce a návazně právo na ochranu osobních údajů stanovené jak v Listině základních práv EU, tak i v příslušných nástrojích EU a také Rady Evropy musí být plně respektováno.

V rámci posilování účasti občanů na demokratickém životě Unie půjde o otázky transparentnosti rozhodovacího procesu, přístupu k dokumentům a problematiky řádné správy a také Lisabonem zavedenou možnost iniciativy evropských občanů (článek 11 SEU).¹⁸

3. *Usnadnit život občanům: Evropa jako prostor práva a spravedlnosti*

Zásada vzájemného uznávání, zakotvená nyní v Lisabonské smlouvě, by měla být základem justiční spolupráce v občanských i trestních věcech. Přičemž Unie bude i nadále zvyšovat vzájemnou důvěru v právní systémy členských států s tím, že se mj. stanoví minimální pravidla týkající se vymezení trestných činů a sankcí.

Dokument vyjadřuje uspokojení nad pokrokem dosaženým v zavádění vzájemného uznávání ve věcech trestních i občanských. Zdůrazněna je potřeba vyvinutí většího úsilí o to, aby justiční spolupráce byla účinnější, přičemž sblížení hmotného a procesního práva by mělo vést k snadnějšímu vzájemnému uznávání. Komise je v této souvislosti vyzvána, aby posoudila, zda by určité vyšetřovací postupy mohly být vykonány donucovacími nebo justičními orgány dožadujícího členského státu ve spojení a po dohodě s orgány vykonávajícího státu (viz článek 89 SFEU).

Posílení vzájemné důvěry hlavně v národní soudní systémy a jejich rozhodování představuje důležitý aspekt dalšího rozvoje spolupráce. Tomuto účelu má sloužit odborná příprava soudců včetně správních soudů, státních zástupců a dalších soudních zaměstnanců (články 81 a 82 SFEU).

V návaznosti na vzájemné uznávání rozsudků a soudních rozhodnutí a pro usnadnění policejní a justiční spolupráce v trestních věcech může Unie přijmout minimální pravidla s tím, že určitá míra sblížení právních předpisů by měla podpořit společné porozumění daným otázkám mezi soudci a státními zástupci.¹⁹

Na určitou závažnou trestnou činnost s přeshraničním rozměrem podle článku 83 SFEU, by se měla vztahovat společná obvinění a společná minimální výše maximálních sankcí.

Hlavním cílem politiky v oblasti občanského procesního práva je, aby hranice mezi členskými státy EU nepředstavovaly překážku při řešení občanskoprávních sporů, zahájení soudního řízení ani výkonu rozhodnutí v občanskoprávních věcech. Tomu má přispět i zrušení doložek vykonatelnosti.

Účelu usnadnění přístupu ke spravedlnosti bude sloužit tzv. evropská e-justice se kterou počítá Akční plán pro e-justici přijatý v listopadu 2008. Portál e-justice bude občany lépe informovat o jejich právech a bude obsahovat další nezbytné informace v souvislosti s různými soudními systémy.

¹⁸ Poukazuje se na skutečnost, že volební účast voleb do Evropského parlamentu se od roku 1979 snížila o 20 %, přičemž *a contrario* pravomoci Evropského parlamentu jakožto spolutvůrce právních předpisů se značně zvýšily.

¹⁹ Srov. rámcové rozhodnutí Rady 2008/909/SVV ze dne 27. listopadu 2008 o uplatňování zásady vzájemného uznávání rozsudků v trestních věcech, které ukládají trest odnětí svobody nebo opatření spojená se zbavením osobní svobody, za účelem jejich výkonu v Evropské unii (Úřední věstník EU L 317, 5.12.2008).

Komise je vyzvána k opatřením, která by vedla k tomu, že evropský soudní prostor by měl sloužit podpoře hospodářské činnosti v rámci jednotného trhu. Měl by být vypracován společný referenční rámec v oblasti evropského smluvního práva.

V zájmu posílení mezinárodní přítomnosti EU v právní oblasti se počítá s jasným stanovením vnějších zájmů a priorit Unie v oblasti justiční spolupráce v občanských věcech, což je důležité v zájmu součinnosti se třetími zeměmi v bezpečném právním prostředí. Budou využity možnosti skýtané Luganskou úmluvou a členstvím v Haagské konferenci.

V oblasti trestního práva bude třeba určit priority pro sjednávání dohod o vzájemné právní pomoci a vydávání osob. Přitom by měla být zajištěna souladnost unijního právního řádu s právem mezinárodním a zvláště synergie s činností Rady Evropy.

4. *Evropa jako ochránce*

Výzvu pro vnitřní bezpečnost EU představuje terorismus a organizovaná trestná činnost, obchod s drogami, korupce, obchodování s lidmi, převaděčství a nedovolený obchod se zbraněmi, jakož i další trestná činnost. Ochranu před nadnárodními hrozbami bude nezbytné rozšířit hlavně na evropské úrovni. Komise byla vyzvána k vypracování komplexní strategie EU v oblasti vnitřní bezpečnosti založené na určitých zásadách týkajících se základních práv, zpravodajských informací etc.

Strategie vnitřní bezpečnosti se vztahuje též na bezpečnostní aspekty integrované správy hranic a popřípadě i na justiční spolupráci v trestních věcech, pokud se týkají operativní spolupráce v oblasti vnitřní bezpečnosti. Rozvíjení, monitorování a provádění této strategie by se mělo stát jedním z prvořadých úkolů Výboru pro vnitřní bezpečnost (COSI) zřízeného podle článku 71 SFEU. Jelikož vnitřní bezpečnost je propojena s vnějším rozměrem hrozeb bude zohledněna vnější strategie vypracovaná v rámci EU.²⁰

V globalizovaném světě nezná trestná činnost hranic. Jelikož politiky v oblastech justice a vnitřních věcí postupně dozrávají, měly by si navzájem poskytovat podporu a měly by být v souladu. V nadcházejících letech „by se měly hladce skloubit s ostatními politikami Unie“.

Bezpečnost v EU vyžaduje modernizaci potřebných nástrojů a integrovaný přístup, v jehož rámci odborníci na bezpečnost sdílejí společnou kulturu, optimalizují výměnu informací a opírají se o adekvátní technologické infrastruktury.

V neposlední řadě půjde o posílení vzájemné důvěry rovněž na unijní úrovni ústící perspektivně ve vytvoření „skutečné evropské kultury v oblasti vymáhání práva“ osvědčenými cestami a postupy.

Významný podnět pro tuto práci představuje i nadále zásada dostupnosti uplatňovaná v rámci prostoru svobody, bezpečnosti a spravedlnosti. Rada a Komise byly vyzvány, aby realizovaly strategii EU pro správu informací,²¹ která zahrnuje pevný režim ochrany údajů. Bude rovněž posouzena potřeba vytvoření evropského modelu pro výměnu informací

²⁰ Strategie vnitřní bezpečnosti EU byla schválena 25. února 2010 na zasedání Rady pro justici a vnitřní věci (dokument 7120/10). Viz dokument Rady EU: Návrh strategie vnitřní bezpečnosti Evropské unie: „Směrem k evropskému modelu bezpečnosti“, Brusel, 23. února 2010 (24.02), 5842/2/10, REV 2, JAI 90. Dostupné na: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/cs/10/st05/st05842-re02.cs10.pdf>

²¹ Viz dokument Rady 16637/09 JAI 873.

založeného na zhodnocení současných nástrojů včetně Průmského rámce,²² a tzv. švédského rámcového rozhodnutí.²³

Členské státy jsou vyzvány, aby co nejrychleji zavedly Evropský informační systém rejstříků trestů (ECRIS)²⁴ a Komise k tomu, aby jako doplněk k ECRIS navrhla rejstřík státních příslušníků třetích zemí, kteří byli odsouzeni soudy členských států Unie. Rovněž byla vyzvána k vypracování studie potřeby vytvoření evropského indexového systému policejních záznamů (EPRIS).

V rámci úsilí o účinnější evropskou spolupráci v oblasti vymáhání práva by se měl Europol stát centrem pro výměnu informací mezi donucovacími orgány členských států, poskytovatelem služeb a platformou pro služby v oblasti vymáhání práva. Členské státy by měly co nejvíce využívat společné vyšetřovací týmy. Europol a Eurojust budou i nadále posilovat svou spolupráci. Europol by měl více spolupracovat s policejními misemi v rámci evropské bezpečnostní a obranné politiky (EBOB). Za účelem vytváření součinnosti a zamezení dublování (zdvojování) úsilí má být také posílena spolupráce s Interpolem. Kromě jiných zadání bude připraven návrh k rozhodnutí o způsobech spolupráce včetně výměny informací mezi agenturami EU, zejména Eupolem, Eurojustem a Frontexem.²⁵

Komise je vyzvána k předložení návrhu na zřízení pozorovacího střediska pro předcházení trestné činnosti (OPC), které má navázat, resp. zahrnout nebo nahradit Evropskou síť pro předcházení trestné činnosti a na její hodnocení (EUCPN).

V rámci strategie vnitřní bezpečnosti bude vypracována strategie boje proti organizované trestné činnosti. Zároveň budou stanoveny priority v oblasti boje proti trestné činnosti, kde budou přednostně mobilizovány nástroje a zdroje a dále určeny kriminální jevy, které je třeba řešit prioritně na evropské úrovni.

Potírání obchodování s lidmi a převaděčství jako velmi závažné formy trestné činnosti vyžadují koordinovanou a soudržnou politickou reakci, jež přesahuje prostor svobody, bezpečnosti a spravedlnosti. Vzhledem k novým formám vykořisťování zahrnuje i vnější vztahy, rozvojovou spolupráci, sociální věci a zaměstnanost, vzdělávání a zdravotnictví, rovnost žen a mužů a zákaz diskriminace (viz dokument přijatý Radou 30. listopadu 2009). Bude zvážena možnost ustavení koordinátora EU pro boj proti obchodování s lidmi (ATC).

Na úseku boje proti sexuálnímu vykořisťování dětí a dětské pornografii jsou příslušné orgány Unie vyzvány ke konkrétním opatřením včetně vytvoření pohotovostního mechanismu zaměřeného na děti, resp. vytvořit v rámci EU síť proti únosům dětí, a dále zjištění možností posílení spolupráce při reagování na pohyb pachatelů sexuálních trestných činů vůči dětem, o nichž je známo, že jsou stálým ohrožením.

Členské státy by měly co nejdříve ratifikovat Úmluvu Rady Evropy o počítačové kriminalitě z roku 2001, která by měla představovat referenční právní rámec na celosvětové úrovni. Na tomto úseku by měl sehrávat důležitou roli Europol, který je vyzván k tomu, aby

²² Smlouva mezi Belgickým královstvím, Spolkovou republikou Německo, Španělským královstvím, Francouzskou republikou, Lucemburským velkovévodstvím, Nizozemským královstvím a Rakouskou republikou o prohloubení přeshraniční spolupráce, zejména za účelem potírání terorismu, přeshraniční kriminality a nedovolené migrace (tzv. Průmská smlouva), uzavřená v Průmu dne 27. května 2005 (Dokument Rady č. 10900/05). Dále viz rozhodnutí Rady 2008/615/SVV ze dne 23. června 2008 o posílení přeshraniční spolupráce, zejména v boji proti terorismu a přeshraniční trestné činnosti (Úřední věstník EU L 210, 6. 8. 2008).

²³ Council Framework Decision 2006/960/JHA of 18 December 2006 on simplifying the exchange of information and intelligence between law enforcement authorities of the Member States of the European Union, OJ L 386, 29.12.2006, p. 89. Požadavek sdílení informací by mohl být splněn tím, že se vytvoří nástroje pro automatické předávání údajů

²⁴ Rámcové rozhodnutí Rady 2009/315/SVV ze dne 26. února 2009 o organizaci a obsahu výměny informací z rejstříku trestů mezi členskými státy.

²⁵ Podrobněji viz TOMÁŠEK, M. a kol. *Europeizace trestního práva*. Praha : Linde Praha, 2009, zvláště s. 237 - 404.

pokročil ve strategické analýze počítačové trestné činnosti – viz např. internetový prodej padělaných léků.

V rámci potírání hospodářské kriminality a korupce Unie musí omezit příležitosti, které organizovanému zločinu poskytuje globalizovaná ekonomika. Kromě dalších opatření se bude dále rozvíjet výměna informací mezi útvary finančního zpravodajství v boji proti praní peněz s tím, že svoji roli by zde mohl hrát Europol. Komise předloží Radě zprávu o podmínkách přístupu Unie ke Skupině států proti korupci (GRECO) v rámci Rady Evropy.

Bude obnovena Protidrogová strategie EU (2005 – 2012)²⁶ prosazující komplexní a vyvážený přístup založený na souběžném snižování nabídky i poptávky. Nová strategie využije možnosti, které skýtá Lisabonská smlouva včetně mobilizace občanské společnosti, zejména posílením iniciativ jako je Evropská akce v oblasti drog.

Pokud jde o boj proti terorismu, dokument zdůrazňuje, že hrozba ze strany teroristů je i nadále značná a neustále se vyvíjí podle podmínek a příležitostí. Přitom v boji proti těmto „zavrženíhodným zločinům“ je jednou ze základních zásad celkové protiteroristické činnosti Unie „dodržování právního státu, základních práv a svobod“. Všechny zúčastněné strany by kromě toho měly zabránit stigmatizaci jakékoli konkrétní skupiny osob a měly by rozvinout dialog různých kultur s cílem podpořit vzájemné poznání a pochopení. Nástroje použité v boji proti terorismu musí tedy plně respektovat základní práva. Aktivity Unie mají vést k posílení iniciativ v boji proti radikalizaci všech zranitelných složek obyvatelstva. Nové oblasti činnosti by měly zahrnovat integraci a boj proti diskriminaci, jakož i opatření napomáhající tomu, aby se „osoby vzdaly terorismu“. Další opatření budou zaměřena na problém financování terorismu a také lepší pochopení metod používaných k šíření teroristické propagandy včetně internetu.

Unie musí zajistit úplný soulad svých politik s mezinárodním právem, zejména s předpisy v oblasti lidských práv. Bude hrát aktivní roli v boji proti terorismu na různých mnohostranných fórech, a zejména v OSN, kde bude spolu s partnery i nadále pracovat na všeobecné úmluvě o mezinárodním terorismu a na sankcích Rady bezpečnosti OSN s cílem „dodržování základních práv a zajištění spravedlivých a jasných postupů“. V boji proti terorismu by měly být plně využívány Europol, Eurojust a SitCen.²⁷

Komplexní a účinné zvládnání katastrof na úrovni EU předpokládá posílení schopností EU připravovat se a reagovat na všechny druhy katastrof a předcházet jim. Přírodní katastrofy (např. požáry, zemětřesení) nebo katastrofy způsobené lidmi (teroristické útoky) zasahují ve stále větší míře bezpečnost občanů. Zvládnání katastrof na úrovni EU by mělo vycházet z integrovaného přístupu zahrnujícího celý cyklus katastrof včetně předcházení, přípravy, reakce a obnovy pro opatření uvnitř Unie i mimo ni.

Zvládnání katastrof na úrovni Unie je, podle programu, založeno na dvou hlavních zásadách:

- odpovědnosti členských států za nezbytnou ochranu a
- solidaritě mezi členskými státy při vzájemné pomoci při katastrofách v případě, že katastrofa přesáhne vnitřní kapacity nebo postihne více členských států.

Bude třeba vyvíjet nepřetržité úsilí k posílení mechanismu civilní ochrany Unie, a to i mimo území EU. Jedním z hlavních cílů opatření EU v oblasti kritické infrastruktury Unie je snížení zranitelnosti vůči útokům. Opatření se týkají též CBRN²⁸ ohrožení ze strany teroristických skupin. Úzká spolupráce s mezinárodními organizacemi, zejména OSN, která hraje při mezinárodních humanitárních reakcích úlohu celkového koordinátora, by měla mít i nadále prioritou při intervencích ve třetích zemích.

²⁶ EU Drugs Strategy (2005-2010) endorsed by the Council in 2004, Council Dokument 1574/04.

²⁷ SitCen (Situační centrum – instituce pro bezpečnostní spolupráci EU).

²⁸ CBRN útok (z angl. zkratka pro teroristický útok zbraněmi: chemickými, biologickými, radiologickými či jadernými).

5. *Přístup k Evropě v globalizovaném světě*

Pokud jde o přijímání migrantů, na vnějších hranicích Unie bude účinněji koordinována činnost agentury Frontex a Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu.

Úloha Frontexu bude posílena včetně operativní spolupráce Frontexu se zeměmi původu a zeměmi tranzitu. Uložené úkoly výrazně posilují úlohu Frontexu s tím, že význam hodnocení schengenského prostoru zůstává i nadále zásadní při posílení Frontexu také v této oblasti. Hlavním cílem zůstává zahájení provozu Schengenského informačního systému („SIS II“) a postupné zprovoznování Vízového informačního systému („VIS“).²⁹

Lze očekávat, že vstup vízového kodexu v platnost³⁰ a postupné spuštění systému VIS přinese nové příležitosti pro další rozvoj společné vízové politiky. Komise je vyzvána, aby zintenzivnila své úsilí, pokud jde o zajištění zásady vzájemnosti v oblasti víz a zabránění (opětovnému) zavedení vízové povinnosti třetími zeměmi vůči kterémukoli členskému státu, a aby určila opatření, která mohou být vůči těmto třetím zemím použita před využitím mechanismu vízové vzájemnosti. Komise má rovněž předložit studii o možnosti zavedení společného evropského mechanismu pro vydávání krátkodobých víz, která by se měla rovněž věnovat tomu, do jaké míry by posouzení „individuálního rizika mohlo doplnit předpoklad rizika spojeného se státní příslušností žadatele“.

6. *Evropa jako prostor odpovědnosti, solidarity a partnerství v záležitostech migrace a azylu*

Je třeba brát v úvahu, že v kontextu značných problémů spojených s demografickým vývojem, které bude EU v budoucnu řešit, a také zvýšené poptávky po pracovní síle, budou pružné přistěhovačské politiky významným příspěvkem k hospodářskému rozvoji a výkonnosti Unie. Vzájemné propojení mezi migrací a začleněním do společnosti se považuje za zásadní. Klíčovým politickým cílem Unie zůstává vytvoření společného azylového systému do roku 2012. V dokumentu se připomíná pět základních závazků stanovených v paktu o přistěhovalectví a azylu:

- upravit legální přistěhovalectví s ohledem na priority, potřeby a absorpční schopnosti dané každým členským státem a podporovat začlenění,
- bojovat proti nedovolenému přistěhovalectví, zejména zajistit návrat nelegálních přistěhovalců do jejich země původu nebo do země tranzitu,
- posílit účinnost ochrany hranic,
- budovat Evropu azylu,
- vytvářet globální partnerství se zeměmi původu a tranzitu, a zároveň podporovat součinnost mezi migrací a rozvojem.

Je nezbytné, aby se migrační politika stala nedílnou součástí vnější politiky EU při zachování rovnováhy mezi třemi oblastmi – prosazování mobility a legální migrace, optimalizace vazby mezi migrací a rozvojem a předcházení nedovolenému přistěhovalectví a boj proti němu. Prioritou má být též úzké partnerství s vybranými třetími zeměmi podél prioritních migračních tras.

²⁹ Rozhodnutí Rady ze dne 8. června 2004 o zřízení Vízového informačního systému (VIS) (2004/512/ES) (Úřední věstník EU L 213, 15. 6. 2004); Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 767/2008 ze dne 9. července 2008 o Vízovém informačním systému (VIS) a o výměně údajů o krátkodobých vízech mezi členskými státy (nařízení VIS) (Úřední věstník EU L 218/60, 13. 8. 2008).

³⁰ Vízový kodex EU začal platit od 5. dubna 2010. Shrnuje do jednoho dokumentu všechny pravidla pro rozhodování o vízech. Kodex zvyšuje transparentnost, posiluje právní jistotu a žadatelům o víza garantuje rovné zacházení. Harmonizuje i pravidla a postupy ve 22 členských a 3 přidružených státech, které uplatňují společnou vízovou politiku v rámci schengenského systému.

Dostupné na: http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/malmstrom/media/default_en.htm;

Úsilí o prosazování koordinované mobility a migrace se zeměmi původu by mělo být úzce propojeno s úsilím o rozvoj příležitostí pro důstojnou a produktivní práci a lepší podmínky pro živobytí ve třetích zemích, aby se „odliv mozků“ omezil na minimum. Mezi úkoly patří vypracování studie týkající se možností cirkulační migrace.

Uznává se, že přistěhovalectví za účelem zaměstnání může přispět ke zvýšené konkurenceschopnosti a hospodářské dynamice. V tomto ohledu bude EU podporovat vytváření pružných režimů pro přijímání takovýchto migrantů, které ovšem musí zohledňovat pravomoci členských států, zejména pokud jde o řízení jejich trhů práce, a zásadu upřednostňování pracovníků z Unie. Uložená opatření by měla hlavně zpružnit a lépe zpřístupnit (portálově) potřebné informace v této oblasti.

Legálním migrantům ze třetích zemí by měla být přiznána práva a povinnosti srovnatelná s právy a povinnostmi občanů EU, přičemž tento cíl společné přistěhovalecké politiky má být proveden nejpozději do roku 2014. V této souvislosti dojde k přezkumu směrnice o slučování rodin, zohledňující důležitost integračních opatření.

Za klíčovou se považuje úspěšná integrace oprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí pro maximální využití přínosů přistěhovalectví s tím, že přístup k zaměstnání je zásadním prvkem pro úspěšnou integraci. Přitom integrace jako dynamický, oboustranný proces vzájemné interakce vyžaduje nejen úsilí vyvíjené ze strany státních, regionálních a místních orgánů, ale i výraznější zapojení hostitelské společnosti a přistěhovalců. Komise byla vyzvána, aby podporovala úsilí členských států o posílení demokratických hodnot a sociální soudružnosti ve vztahu k přistěhovalectví a integraci přistěhovalců a o posílení mezikulturního dialogu a kontaktů na všech úrovních.

Hlavní prioritou účinné politiky v boji proti nedovolenému přistěhovalectví zůstává boj proti obchodování s lidmi a převaděčství, integrovaná správa hranic a spolupráce se zeměmi původu a tranzitu podpořené policejní a justiční spoluprací. Zásadním prvkem je účinná a udržitelná návratová politika. K tomuto účelu budou vyčleněny nezbytné finanční prostředky, přičemž bude plně respektována zásada zákazu vyhoštění a navrácení (*non-refoulement*). Na tomto úseku se předpokládá přijetí řady opatření za využití SIS a Frontexu nebo funkčních dohod o zpětném přebírání osob.

Nezletilé osoby bez doprovodu osoby přicházející ze třetích zemí představují obzvláště zranitelnou skupinu, vystavenou nebezpečí a také potížím s určováním totožnosti a rodinných vazeb. Zamýšlený akční plán týkající se nezletilých osob bez doprovodu bude podporovat a doplňovat příslušné právní předpisy a finanční nástroje a spojovat opatření zaměřená na prevenci, ochranu a asistovaný návrat a zároveň zohledňovat nejlepší zájmy dítěte.

Vyjadřuje se odhodlání i nadále uskutečňovat cíl vytvoření společného prostoru ochrany a solidarity na základě společného azylového postupu a jednotného statusu osob, kterým byla přiznána mezinárodní ochrana. Má být dosaženo stavu, aby v podobných případech postupovaly členské státy obdobně a výsledek byl stejný.

Unie by měla usilovat o přistoupení k Ženevské úmluvě o právním postavení uprchlíků a jejímu protokolu z roku 1967³¹ s tím, že na jejich uplatňování závisí rozvoj společné evropské azylové politiky. Je skutečností, že stále existují podstatné rozdíly mezi vnitrostátními předpisy a jejich uplatňováním. Větší roli zde bude sehrávat Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu.³² Tzv. dublinský systém určující odpovědnost za posuzování žádostí o azyl zůstává i nadále základem pro vytváření společného evropského azylového

³¹ Text viz sdělení MZV č. 208/1993 Sb., o Úmluvě o právním postavení uprchlíků a Protokolu týkajícím se právního postavení uprchlíků.

³² Návrh Komise počítá s vytvořením agentury EU nazvané Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu. Bude se jednat o nezávislý evropský orgán. Úplné znění návrhu je dostupné na: http://ec.europa.eu/justice_home/news/intro/news_intro_en.htm.

systému. Pro realizaci tohoto cíle byly uloženy (formou výzvy) orgánům Unie konkrétní úkoly.³³

V rámci sdílení odpovědnosti a solidarity mezi členskými státy bude prosazována faktická solidarita s členskými státy, které jsou vystaveny obzvláště velkým tlakům, a to na základě širokého a vyváženého přístupu. Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu by měl při koordinaci opatření na budování potřebné kapacity zastávat ústřední úlohu.

Činnost EU bude provázena v partnerstvím a spolupráci se třetími zeměmi, na jejichž území se nacházejí velké populace uprchlíků, jakož i spoluprací s Úřadem vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR). Bude podporována dobrovolná účast členských států na společném programu EU na tzv. znovuosídlování.

7. Evropa v globalizovaném světě – vnější rozměr svobody, bezpečnosti a spravedlnosti

Zdůrazňuje se význam vnějšího rozměru politiky EU, pokud jde o prostor svobody, bezpečnosti a spravedlnosti. Nutnost výraznějšího začlenění těchto politik do všeobecných politik Unie je umocněna tím, že právě tento aspekt má zásadní význam pro úspěšné provedení cílů tohoto programu. Vnitřní a vnější bezpečnost jsou totiž považovány za neoddělitelné. Priority v oblasti vnějších vztahů by měly být podkladem a vodítkem pro „prioritizaci“ činnosti příslušných agentur EU (Europol, Eurojust, Frontex, Cepol, Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost se sídlem v Lisabonu a Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu).

Evropská rada již dříve rozhodla, že činnost EU ve vnějších vztazích v oblasti svobody, bezpečnosti a práva se v budoucnu bude i nadále řídit těmito zásadami:

- Unie má jednotnou politiku vnějších vztahů,
- Unie a členské státy musí spolupracovat v partnerství se třetími zeměmi,
- Unie a členské státy budou aktivně rozvíjet a prosazovat evropské a mezinárodní normy,
- Unie a členské státy budou úzce spolupracovat se sousedními zeměmi,
- členské státy ještě zintenzívní výměnu informací mezi sebou a v rámci Unie ohledně mnohostranných a dvoustranných opatření,
- Unie a členské státy musí jednat solidárně, soudržně a jejich činnost se musí doplňovat,
- Unie plně využije celé škály nástrojů, které má k dispozici,
- členské státy by měly svou činnost s Uní koordinovat v zájmu optimalizace účinného využití zdrojů,
- Unie se zapojí do činnosti v oblasti získávání informací, sledování a hodnocení, mimo jiné ve spolupráci s Evropským parlamentem,
- Unie bude ve svých vnějších vztazích postupovat proaktivně.

Uznává se, že cíle EBOP a mnohých vnějších činností v prostoru svobody, bezpečnosti a spravedlnosti jsou sdílené nebo se doplňují. Mise EBOP rovněž významným způsobem přispívají k vnitřní bezpečnosti EU úsilím o podporu boje proti závažné nadnárodní trestné činnosti ve svých hostitelských zemích, a o zajištění dodržování zásad právního státu. To bude vyžadovat ze strany Unie i členských států „silnější závazek“.

Předpokládá se, že budou plně využívány možnosti, které nabízí Lisabonská smlouva a její nástroje pro vnitřní a vnější ochranu základních práv. Tomuto účelu by mělo také sloužit zavedení akčního plánu v oblasti lidských práv.

Klíčové tematické priority určené v předchozí strategii jsou i nadále platné. Jedná se o boj proti terorismu, organizované trestné činnosti, korupci, drogám, výměnu osobních údajů

³³ Green Paper on the future of the Common European Asylum System, (COM(2007) 301 final.

v zabezpečeném prostředí a řízení migračních toků. Posílit bude třeba boj proti obchodování s lidmi a převaděčství. Vnější spolupráce EU by měla také vycházet ze Strategie pro spravedlnost, vnitřní věci a vnější vztahy přijaté v roce 2005.³⁴ Hrozba terorismu a organizované trestné činnosti je i nadále vysoká a proto bude důležité spolupracovat s klíčovými strategickými partnery.

Lisabonská smlouva stanoví nové a účinnější postupy pro uzavírání dohod se třetími zeměmi. Přitom je třeba mít na zřeteli, že ochrana osobních údajů je „základní činností Unie“. Mohla by být rovněž vypracována rámcová vzorová dohoda sestávající z obecně platných hlavních prvků ochrany údajů.

Činnost EU bude zaměřena na klíčové partnery, zejména na kandidátské země, země Evropského sousedství, státy Evropského hospodářského prostoru (EHP), USA, Rusko a dále na mezinárodní organizace, jako je OSN či Rada Evropy. Zvýšená pozornost je věnována vztahům se zeměmi západního Balkánu a s Tureckem. Dokument obsahuje i specifikaci vztahů s dalšími zeměmi a zájmovými regiony včetně evropské politiky sousedství.

Unie i nadále považuje OSN za nejdůležitější mezinárodní organizaci, což se odrazilo i v Lisabonské smlouvě. Zvláště důležitá je činnost Rady Evropy, která je jádrem evropských hodnot demokracie, lidských práv a právního státu. Pokud jde o spolupráci v oblasti vymáhání práva je za důležitého partnera Unie považován Interpol.

Závěrečné poznámky

Celoevropské iniciativy v oblasti svobody, bezpečnosti a spravedlnosti jsou oproti jiným aktivitám EU poměrně nové a bude chvíli trvat, než přinesou výraznější výsledky. Tyto iniciativy mají přímý dopad na životy lidí a podle průzkumů vyvolávají u občanů Unie vysoká očekávání. Tak jako tamperská agenda byl i předchozí Haagský program zaměřen dlouhodobě, ale hlavně konkrétněji, jelikož jeho strategické cíle byly doplněny podrobným akčním plánem, díky němuž měly být dosaženy.

Na cestě za mnoha cíli stanovenými v Haagském programu se značně pokročilo a byla přijata většina opatření, s nimiž se v programu počítalo. Plný užitek těchto opatření se projeví až v dlouhodobém horizontu. V některých oblastech však nadále dochází k nerovnoměrnému či omezenému pokroku. I když míra pokroku je sice různá nelze popřít, že bylo dosaženo viditelných výsledků.³⁵

K poměrně malému pokroku došlo ve vzájemném uznávání v trestních věcech a policejní spolupráci. Rozhodování spadající pod tzv. metodu třetího pilíře (ex-hlava VI Smlouvy o EU) vyžadovala jednomyslnost, což často vedlo k zdlouhavým a bezvýsledným diskusím nebo omezování ambiciózních návrhů, jejichž obsah často odpovídal „nejnižšímu společnému jmenovateli“. Příkladem návrhu, který Haagský program předpokládal, ale k jehož přijetí nedošlo i přes důležitost, kterou mu přisuzovali odborníci, bylo rámcové rozhodnutí o procesních právech. Tento mechanismus je ovšem s určitou moderací zakomponován i do Lisabonské smlouvy.

Stockholmský program potvrzuje jakou důležitost a prioritu přikládá Unie rozvoji prostoru svobody, bezpečnosti a spravedlnosti, přičemž zvláštní důraz je kladen na účinnou

³⁴ V roce 2005 přijala Rada EU Strategii vnějších vztahů pro oblast spravedlnosti a vnitřních věcí. Strategie stanovuje politické priority, zásady a nástroje realizace vztahů EU vůči třetím zemím v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí. Hlavními prioritními oblastmi jsou boj s terorismem, boj se všemi formami organizovaného zločinu a lepší řízení migračních toků. Viz Strategy for the external dimension of JHA: Global freedom, security and justice, Council dokument 1544/05.

³⁵ Blíže viz body I. až V dokumentu: Sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů. Spravedlnost, svoboda a bezpečnost v Evropě od roku 2005. Hodnocení Haagského programu a Akčního plánu (Brusel: dne 10.6.2009, KOM(2009) 263: Dostupné na: <http://www.mvcr.cz/soubor/4-hodnoceni-haagskeho-programu-a-akcniho-planu.aspx>

propojenost vnitřní a vnější politiky Unie. Z dokumentu vyplývá požadavek většího zapojení Evropské agentury pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států EU (Frontex) s tím, že správa hranic je pro bezpečnost v EU stejně zásadní jako policejní spolupráce při boji proti nelegální migraci.

Program počítá rovněž s větším informováním veřejnosti v oblasti prostoru svobody, bezpečnosti a spravedlnosti, resp. i s některými iniciativami veřejnosti.

Pro naše účely se zvláštní pozornost doporučuje věnovat nové, případně nově používané či zaváděné terminologii v oblasti prostoru svobody, bezpečnosti a spravedlnosti, jak o tom svědčí i jednotlivé nadpisy (označení) částí a podbodů Stockholmského programu, jakož i jejich obsahová náplň.³⁶

Komise byla vyzvána, aby v první polovině roku 2010 předložila akční plán k přijetí Radou, obsahující jasný časový realizační harmonogram k prováděným „stockholmským“ opatřením.³⁷ Rovněž je stanoven mechanismus přezkumu plnění Stockholmského programu v procesu jeho realizace. Lze mít za to, že důvěryhodnost tohoto programu bude ovšem spíše záviset na rozsahu, v jakém je Unie s to podávat objektivní zprávy o své efektivnosti.

Literatura a dokumenty

PIKNA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. Praha : Linde Praha, 2010. 346 s. ISBN 978-80-7201-114-6.

TOMÁŠEK, M. a kol. *Europeizace trestního práva*. Praha : Linde Praha, 2009. 459 s. ISBN 97880-7201-737-9.

Analýza dopadů Lisabonské smlouvy (leden 2010). Dostupné na: www.vlada.cz

Svoboda, bezpečnost a soukromí – evropské vnitřní věci v otevřeném světě – zpráva neformální poradní skupiny na vysoké úrovni pro budoucnost evropské politiky v oblasti vnitřních věcí („Skupina pro budoucnost“), Rada EU, Brusel, 9. července 2008, 11657, JAI 373).

Stockholmský program – otevřená a bezpečná Evropa, která slouží svým občanům a chrání je. Rada EU. Brusel 2. prosince 2009, 17024/09, JAI 896.

Akční plán provádění Stockholmského programu. Dokument Evropské komise KOM(2010) 171 z 20. 4. 2010: Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů. Poskytování prostoru svobody, bezpečnosti a práva evropským občanům.

Sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů. Spravedlnost, svoboda a bezpečnost v Evropě od roku 2005. Hodnocení Haagského programu a Akčního plánu (Brusel: dne 10.6.2009, KOM(2009) 263: Dostupné na:

<http://www.mvcr.cz/soubor/4-hodnoceni-haagskeho-programu-a-akcniho-planu.aspx>

Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě (KOM(2009) 262). Prostor svobody, bezpečnosti a spravedlnosti ve službách občanům. Brusel, 10. června 2010.

³⁶ K pojmu vnitřní věci: z unijních dokumentů vyplývá, že na významově původní pojem „justice a vnitřní věci“, resp. „spravedlnost a vnitro“ následně navazuje označení amsterodamského cíle „prostor svobody, bezpečnosti a spravedlnosti“, resp. v souvislosti s Lisabonem pojem „vnitřní věci“. Tato označení jsou obsahově velmi blízká a pro edukativní potřeby lze tyto pojmy používat promiskue. Viz též nové označení evropská komisařka pro vnitřní věci (Cecilia Malmström). Specifická oblast policejní a justiční spolupráce v trestních věcech je organickou součástí shora uvedených označení.

³⁷ Akční plán provádění Stockholmského programu. Dokument Evropské komise KOM(2010) 171 z 20. 4. 2010: Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů. Poskytování prostoru svobody, bezpečnosti a práva evropským občanům.

Publikace Evropské komise: Prostor svobody, bezpečnosti a práva ve službách občanům. Návrh komise pro roky 2010 – 2014 – Stockholmský program. Dostupné na: http://ec.europa.eu/justice_home/

Dokument Rady EU: Svoboda, bezpečnost a soukromí – evropské vnitřní věci v otevřeném světě – zpráva neformální poradní skupiny na vysoké úrovni pro budoucnost evropské politiky v oblasti vnitřních věcí („Skupina pro budoucnost“), Rada EU, Brusel, 9.července 2008, 11657, JAI 373).

Strategie vnitřní bezpečnosti EU byla schválena 25. února 2010 na zasedání Rady pro justici a vnitřní věci (dokument 7120/10). Viz dokument Rady EU: Návrh strategie vnitřní bezpečnosti Evropské unie: „Směrem k evropskému modelu bezpečnosti“, Brusel, 23. února 2010 (24.02), 5842/2/10, REV 2, JAI 90. Dostupné na:

<http://register.consilium.europa.eu/pdf/cs/10/st05/st05842-re02.cs10.pdf>

Keywords: Stockholm program, area of freedom, security and justice; Frontex, Europol, terrorism, fundamental rights, asylum, migration policy

Summary

Article with the title Stockholm program as an essential document for the internal affairs is compiled for the purpose of informing the professional public on this fundamental document for the development of the area of freedom, security and justice in the upcoming period. Document specifies various sections of the program for better understanding of its contents, meaning and objectives of different parts; of the application possibilities for further professional development needs.

Special attention is paid to the Stockholm program in terms of organic coherence of internal and external policy in internal affairs, both in terms of political and legislative rule. Article represents an essential professional input into a wide range represented by an area of freedom, security and justice after the Lisbon Treaty entered into force, with reference to the interdependence of the various policies of this area. Following the previous Hague Programme, author points out that reaching many objectives of this program has advanced well, majority of the measures taken is obvious in the program, but full benefit of these measures will have taken effect in the longer period of time. Some areas, however, continue to be making uneven or limited progress.

Although the rate of progress is indeed different, it can not be denied that there were visible results achieved in certain period of time. Stockholm program confirms the importance and priority of the Union's development in an area of freedom, security and justice, with special emphasis on the effective interconnection of internal and external policies.

*Doc. JUDr. Bohumil Pikna, CSc.
Metropolitní univerzita Praha
e-mail: pikna@mup.cz*

Recenzent: plk. doc. JUDr. Antonín Nesvadba, PhD.